

ผลงานด้านวิชาการและการวิจัย
กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ

.....

ชื่อ-นามสกุล นางสาวอุษา วงทวี

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

เรื่อง การพัฒนาระบบรายงานฐานข้อมูลโปรแกรม 9 อย่างเพื่อสร้างลูก

หลักการและเหตุผล

บริการข้อมูล “๙ อย่างเพื่อสร้างลูก” (Early Moments Matter on Mobile) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง “เครือข่ายการสื่อสารกับหญิงตั้งครรภ์ พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย” (Parenting Communication Platform) ในการให้ความรู้ แนะนำกิจกรรมสร้างพัฒนาเด็กด้านต่างๆ ตามช่วงวัยเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสร้างการเข้าถึง ความรู้และทักษะปฏิบัติอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ อันจะก่อให้เกิดสุขภาพที่ดี การเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็ก เกิดเป็น กำลังแรงงานที่สำคัญของชาติ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ทำงานโดยใช้ซอฟต์แวร์แบบ Open Source ชื่อ RapidPro และเชื่อมโยงกับ Facebook Messenger ของผู้รับบริการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และมีพิธี เปิดตัวให้บริการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562 ณ บริเวณโถงชั้น 1 อาคาร 3 ตึกสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถือว่าเป็นของขวัญวันเด็กแห่งชาติปี2562 จากกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563 โครงการ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก ได้มีการเปลี่ยนช่องทางการสื่อสารรับข้อมูล เนื่องจากข้อจำกัดด้าน นโยบายของ Facebook ที่ไม่สามารถส่งข้อมูล ข้อความถึง User ได้ก่อน จึงทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนช่องทางการ สื่อสาร จากเดิมใช้ Messenger Facebook เป็น LINE Application

จากผลการดำเนินงานที่มา ตั้งแต่ปี 2563 ถึงเดือนธันวาคม 2565 มียอดการเพิ่มเพื่อน LINE 9 อย่างเพื่อสร้างลูก จำนวน 200,000 user ยอดการสมัครรับข้อมูลสำเร็จสะสม จำนวน 127,413 user ซึ่งการดึงข้อมูลผลการ ดำเนินงาน ยอดการสมัคร 9 อย่างเพื่อสร้างลูกจากDatabase ซอฟต์แวร์แบบ Open Source ชื่อ RapidPro แล้ว แปลงข้อมูลในรูปแบบ Microsoft Excel เพื่อแสดงผลเป็นกราฟข้อมูลรายงานความก้าวหน้าโครงการ 9 อย่าง เพื่อสร้างลูก ซึ่งต้องทำทุกขั้นตอนใหม่เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งใช้เวลาอย่างมากในการเตรียมข้อมูล และต้อง Clean Data ทุกครั้ง ซึ่งรายงานผลฯ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พื้นที่ทราบข้อมูลและสามารถนำข้อมูลยอดการสมัครไป ขับเคลื่อนการดำเนินงาน 9 อย่างเพื่อสร้างลูก

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูล 9 อย่างเพื่อสร้างลูก เพื่อสร้างการเข้าถึงชุดความรู้และทักษะปฏิบัติของ หญิงตั้งครรภ์และการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ
๒. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานบริการข้อมูล 9 อย่างเพื่อสร้างลูกทุกระดับ

ประเด็นอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

จากการดำเนินงานใน 3 ปีที่ผ่านมา พบว่ายังมีประเด็นที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขในระยะถัดไปดังนี้

1) ด้านการสนับสนุนงบประมาณ และความยั่งยืนของบริการ

- การให้บริการ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก มีค่าใช้จ่ายหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1) การดูแลระบบหลังบ้านและเซิร์ฟเวอร์, 2) ค่าบริการ LINE Messenger และ 3) ค่ากิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนโครงการซึ่งองค์การยูนิเซฟ เป็นผู้สนับสนุน งบประมาณทั้ง 3 ส่วน

- การสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ จะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2566 และจำเป็นต้องหางบประมาณจากแหล่งอื่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก ในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ หาความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น

2) ด้านการให้บริการข้อมูล:

- ผู้ให้บริการให้ความเห็นว่าชุดข้อมูลการดูแลสุขภาพหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัยที่ตรงตามช่วงอายุครรภ์ หรืออายุ เด็ก ดีมาก สั้น กระชับ เข้าใจง่าย รวมทั้งมีวิดีโอและคลิปสั้น ๆ ทำให้น่าสนใจ ช่วยให้คำแนะนำกับประชาชนและ เจ้าหน้าที่ได้ และเป็นชุดความรู้ที่ช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสาร ผู้รับบริการให้ความเห็นว่า ข้อมูลตรงกับ ความต้องการ แนะนำได้ตรงตามช่วงวัย แต่พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังนี้

- ฐานข้อมูลเนื้อหาบางชุดข้อมูลไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น ไฟล์ภาพ ไฟล์วิดีโอ เสียหายหรือเปลี่ยน ที่อยู่ URL/LINK ใหม่

- ยังไม่มีการปรับปรุงเนื้อหาเพื่อตอบสนองปัญหาใหม่ ๆ เช่น การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือ โควิด 19

- มีผู้ใช้บริการที่เพิ่มเพื่อนกับ LINE 9 อย่างเพื่อสร้างลูก จำนวน 181,474 คน แต่มียอดการสมัครรับข้อมูล 9 อย่าง เพื่อสร้างลูก สำเร็จจำนวน 115,535 คน คิดเป็นเพียงร้อยละ 64 จากยอดทั้งหมด คาดว่ามีสาเหตุจากขั้นตอนการ ลงทะเบียนที่เป็นรูปแบบการถาม-ตอบ 7-8 ข้อคำถาม ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการสมัครหลายนาที

- ยังผู้รับบริการบางส่วนต้องการสมัครรับข้อมูลมากกว่า 1 ช่วงอายุ เช่น หญิงตั้งครรภ์อยู่และมีลูกที่คลอดแล้ว หรือ แม่ พ่อ ผู้เลี้ยงดูเด็ก มีเด็กมากกว่า 1 อายุ ในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ :

๑. พัฒนารูปแบบการสมัครให้ง่าย รวดเร็ว

๒. พัฒนาให้สามารถสมัครรับข้อมูล 9 อย่างเพื่อสร้างลูกได้มากกว่า 1 อายุ

๓. ทบทวนเนื้อหาข้อความ รูปภาพ อินโฟกราฟิก วิดีโอ ให้ถูกต้องเหมาะสม และสามารถเข้าถึงและสามารถใช้งานได้

2) ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้งาน

- จำนวนผู้ใช้ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละเดือน ยังถือว่าอยู่ในระดับที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กที่เกิด ถึงแม้ว่าข้อมูล เกี่ยวกับโครงการจะปรากฏอยู่บนปกหลังของสมุดสีชมพู และมีการส่งสื่อประชาสัมพันธ์ให้โรงพยาบาลทุกปี แต่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนผู้สมัครจะเห็นว่า ผู้สมัครจะสูงเฉพาะในบางพื้นที่หรือบางจังหวัด ซึ่งน่าจะเป็นเพราะ การให้คำแนะนำของโรงพยาบาลในพื้นที่นั้นๆ ส่วนในพื้นที่อื่น เจ้าหน้าที่ในสถานบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่ยัง ไม่ได้แนะนำให้หญิงตั้งครรภ์และพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กสมัครรับบริการ

ข้อเสนอแนะ :

๑. สร้างแรงจูงใจ ให้หน่วยงาน ระดับเขต และพื้นที่ ที่มีผลการดำเนินการดีเลิศ เช่น การมอบโล่หรือ ประกาศนียบัตรให้แก่ พชอ.หรือพื้นที่ที่เข้มแข็ง

๒. มีสื่อเชิญชวนประชาสัมพันธ์ที่ช่วยให้น่าสนใจและง่ายต่อผู้รับบริการ เช่น คลิปวิดีโอสั้น (TIKTOK) ,คลิปวิดีโอ เพลง, สื่อสารผ่าน Influencer

๓. พัฒนาสื่อเพื่อการดูแลสุขภาพหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสื่อสารผ่าน เฟสบุ๊ค 9 อย่างเพื่อสร้างลูก หรือทางโซเชียลมีเดียต่างๆ ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิญชวน การสมัคร 9 อย่างเพื่อสร้างลูกและส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก

3) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

- การดึงข้อมูลยอดการสมัคร 9 อย่างเพื่อสร้างลูกจากDatabase ซอฟต์แวร์แบบ Open Source ชื่อ RapidPro แล้วแปลงข้อมูลในรูปแบบ Microsoft Excel เพื่อแสดงผลเป็นกราฟข้อมูลรายงานความก้าวหน้าโครงการ9อย่างเพื่อสร้างลูก ซึ่งต้องทำทุกขั้นตอนใหม่เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งใช้เวลาอย่างมากในการเตรียมข้อมูล และต้องClean Data ทุกครั้ง ซึ่งรายงานผลๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พื้นที่ที่ทราบข้อมูลและสามารถนำข้อมูลยอดการสมัครไปขับเคลื่อนการดำเนินงาน 9 อย่างเพื่อสร้างลูก
- ยังไม่มีการนำข้อมูลคำตอบที่ user ตอบผ่านระบบ RapidPro มาวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ :

๑. ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูล และเว็บไซต์ให้สามารถใช้งานได้ และสามารถรายงานความก้าวหน้าโครงการในมุมมองต่างๆ เช่น ตาราง กราฟ แผนที่ รูปภาพ หรือรูปแบบอื่นๆที่น่าสนใจ เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลการสมัครและการใช้ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก ในการกำกับและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
๒. จัดทำกราฟวิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบที่ได้รับจาก user เพื่อช่วยในการเพิ่มความเข้าใจ

ช่องทางการเผยแพร่ : สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย